

Список використаних джерел:

1. Вачков И. В. Введение в профессию «психолог» / И. В. Вачков, И. Б. Гриншпун, Н. С. Пряжников: Учеб. пособие / под ред. И. Б. Гриншпуна. – 2-е изд., стор. – М.: Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО «МОДЕК», 2003. – 464 с.
2. Кириченко Л. Г. Теоретико-методологічні підходи до проблеми формування естетичних якостей особистості у майбутніх фахівців соціокультурної сфери / Л. Г. Кириченко // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Сер.: Психолого-педагогічні науки. – 2013. – № 5. – С. 37-42.
3. Костюк Г. С. Общие основы педагогики / Г. С. Костюк. – М., 1967. – С. 139–197.
4. Мишак О. Обґрунтування потреби у формуванні гуманістичної спрямованості майбутніх біотехнологів аграрної галузі / О. Мишак // Вища школа: наук.-практ. вид. – 2013. – № 6. – С. 103-108.
5. Моїсеєва І. В. Компонентно-критеріальна структура моральної стійкості підлітків / І. В. Моїсеєва // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. – Вип. 9: збірник наукових праць. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – С. 71-78.
6. Рувинский Л. И. Психолого-педагогические проблемы нравственного воспитания школьников / Л. И. Рувинский – Москва: Педагогика, 1981.
7. Шевченко Г. П. Формування духовної культури учнівської молоді засобами мистецтва: монографія / Г. П. Шевченко та ін. – Луганськ: Вид-во СЛУ ім. В. Даля, 2006. – 256 с.
8. Якубенко С. С. Моральна свідомість особистості: сутність та структура / С. С. Якубенко // Науковий огляд- електронний ресурс: <http://intkonf.org/yakubenko-sc-moralna-svidomist-osobistosti-sutnist-ta-struktura/>

Резков М.І.

*здобувач відділу етнополітології,
 Інститут політичних і етнонаціональних досліджень
 імені І.Ф. Кураса
 Національної академії наук України;
 керівник гуртка «Євроклуб»,
 Краматорська ЗОШ І–ІІІ ступенів № 1*

РОЗВИТОК ЕТНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ В КОНТЕКСТІ ВИХОВАННЯ КУЛЬТУРИ МІЖЕТНІЧНИХ ВІДНОСИН СЕРЕД УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Сьогодні перед українською школою постає складне завдання виховання особистості, спроможної творчо та незалежно мислити, вільно орієнтуватися в реаліях сучасного життя, вибудовуючи власну поведінку на соціально-ціннісних засадах. Його розв'язання – складний, неоднозначний процес. Поряд із стихійними чинниками, зумовленими особливостями політичного, економічного та духовного розвитку українського суспільства, дитина підпадає й під спеціально організований вплив, спрямований на засвоєння нею моральних норм і правил, вироблення таких якостей, як патріотизм, національна гідність, толерантність, любов до праці, дисциплінованість,

відповідальність, милосердя тощо. Особливої актуальності ця проблема набуває у період докорінних суспільних перетворень, зламу монополюльно-ідеологічних концепцій, загострення міжнаціональних і міжрелігійних конфліктів, що є характерними рисами сучасності [3, с. 2].

Проблема виховання культури міжетнічних відносин має тривалу історію. Її вивчали і досліджували з різноманітних точок зору: філософської, педагогічної, історичної, соціологічної, тощо. Серед найвідоміших її дослідників можна виокремити: Л. Гумільова, К. Ушинського, Г. Сковороду, М. Антонця, П. Блонського, А. Агаєва. В сучасній українській науці ця проблематика знаходить своє втілення в працях Н. Шагай, Г. Назаренко, Т. Фогеля та ін.

Потреба сучасного суспільства у стабілізації міжетнічних відносин, зміцненні дружби і співробітництва між народами, удосконалення виховної роботи з метою підготовки підростаючого покоління до соціальної взаємодії в умовах поліетнічного середовища передбачає зміщення виховних акцентів в бік культурологічного, морально-етичного, психологічного та етнопедагогічного аспектів [2, с. 57].

Виховання культури міжетнічних відносин у сучасних українських школярів є нагальною проблемою, а досягнення високої культури міжетнічних взаємин, прищеплення шанобливого ставлення до культури, звичаїв, традицій усіх народів, які населяють Україну, активний обмін здобутками їхньої духовної культури має стати одним з пріоритетних напрямків виховної діяльності шкіл [5].

На превеликий жаль, робота по вихованню культури міжетнічних відносин у школярів проводиться фрагментарно, дуже часто має епізодичний, формальний характер і цілковито залежить від творчих можливостей і головне бажання працювати за цим напрямом у тому чи іншому педагогічному колективі чи й навіть того чи іншого вчителя. Наслідки ж такої несистемної роботи вкрай яскраво проявилися в останніх подіях, що мали місце на Сході України.

В цьому ж контексті доцільно згадати про важливість формування етнокультурної компетентності в учнівської молоді. Етнокультурна компетентність трактується як володіння особистістю такими компетенціями, як прийняття відмінностей, повага до інших людей, здатність гармонійно співіснувати з людьми інших культур, мов та релігій, бути готовими долати забобони та йти на компроміси [4].

Під етнокультурною компетентністю підлітків розуміємо їх готовність до взаєморозуміння та взаємодії, яка базується на знаннях і досвіді, набутих у реальному житті (тобто у ході навчальних занять та в позаурочній роботі), спрямованих на їх успішну адаптацію в поліетнічному суспільстві. Основними ж ознаками етнокультурної компетентності є: знання історії та особливостей рідної культури, її традицій і звичаїв; ціннісне ставлення до культурної спадщини свого та інших народів; толерантне ставлення до інших культур та їх представників; наявність прагнення до оволодіння вітчизняною і світовою культурною спадщиною; наявність знань про вітчизняне мистецтво та мистецтво інших країн світу.

Бути етнокультурно компетентним – означає визнавати принцип плюралізму, володіти знаннями про інші народи та культури, розуміти їхню цінність та своєрідність [1, с. 207]

Виходячи с цього необхідно чітко усвідомити і негайно почати впроваджувати в реальне життя, а не формально виконувати, наступні напрямки позаурочного виховання учнів:

1. Пропагувати засади плюралізму та демократії.

2. Сприяти загальному усвідомленню необхідності взаємної толерантності та поваги у громадських відносинах, а також потреби в міжнародній співпраці.

3. Розвивати почуття відповідальності молоді за долю суспільства, спокій, дотримання прав людини, охорону навколишнього середовища та світову культуру.

4. Формувати європейську свідомість серед молоді.

5. Всебічно готувати молодь до життя та праці в об'єднаній Європі.

Саме від виконання цих завдань, великою мірою, залежить як успіх виховання підростаючого покоління в школі зокрема, так і гармонійний розвиток українського суспільства, в цілому.

Список використаних джерел:

1. Блонский П. П. Избранные педагогические и психологические сочинения / П. П. Блонский – М.: Педагогика, 1979. – Т. 1. – 304 с.

2. Сорока Г. І. Сучасні виховні системи та технології: навчально-методичний посібник для керівників шкіл, вчителів, класних керівників, вихователів, слухачів ШО / Г. І. Сорока. – Харків: Веста, Видавництво «Ранок», 2002. – 128 с.

3. Назаренко Г. А. Виховання культури міжетнічних відносин старшокласників у позаурочній діяльності: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.07 / Галина Анатоліївна Назаренко. – Київ 2007. – 26 с.

4. Фогель Т. М. Розвиток етнокультурної компетентності підлітків як одна з умов виховання культури міжетнічних стосунків. [Електронний ресурс] / Фогель Т. М. – Режим доступу до джерела: http://narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/13/statti/fogel.htm

5. Шагай Н. Роль морального виховання у формуванні ціннісного ставлення старшокласників до навколишнього світу в умовах поліетнічного середовища. [Електронний ресурс] / Н. Шагай – Режим доступу до джерела: <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/106/19627-rol-moralnogo-vixovannya-u-formuvanni-cinnisnogo-stavlennya-starshoklasnikiv-do-navkolishnogo-svitu-v-umovax-polietnichnogo-seredovishha.html>